

VAM

Met het VAM-toernooi in Hoogeveen heeft Nederland er een toernooi bij dat een belangrijke plek begint te veroveren op de schaakkalender. De nv VAM heeft 100.000 gulden gegeven aan het 3e VAM-toernooi, dat vorige maand tijdens de herfstvakantie plaatsvond. Tijdens dit toernooi werd bekendgemaakt dat de VAM het evenement nog zeker voor drie jaar zal sponsoren. De VAM verwerkt in het Drentse Wijster al zeventig jaar grote hoeveelheden afvalstoffen. De formule van het toernooi is heel aardig: een amateurtoernooi voor spelers uit de regio; daarnaast een groot open toernooi met de nodige grootmeesters, meesters en aanstormende talenten en een kroongroep met wereldtoppers: de beste Nederlander (Timman), de beste vrouw ter wereld (Polgar), de jeugdwereldkampioen (Sadvakasov) en een nog actieve (oud-)wereldkampioen (Karpov). De speellocatie in Hoogeveen is ook aardig: het gemeentehuis. De kroongroep speelt zelfs in de...trouwzaal, en de stukken waarmee deze groep speelt zijn van...glas! Heel toepasselijk in de glasstad Hoogeveen, bekend om het glasmuseum. Een glaskunstenaar maakte de glazen stukken precies volgens het gangbare Staunton-model. De eerste prijs ging dit jaar gedeeld naar Timman en Polgar. Timman kreeg ook nog een mooi glazen schaakbord. Judit Polgar vond dat wel jammer, want zij had haar exemplaar van vorig jaar kapot laten vallen. Hier volgt het slot van de partij Timman-Karpov. Zij hebben in hun lange schaakloopbaan al 91 keer tegen elkaar gespeeld. Daarvan werd het 55x remise. Karpov won 28x; Timman won 8x. Voor Timman is het dus altijd heel bijzonder om van Karpov te winnen. Hoe het Timman

in Hoogeveen lukte, zien we hier. Toen Karpov met zwart in tijdnood op de 37e zet Pg6-h8 speelde, volgde 38.g3-g4 Td8-f8 en ontstond de stelling die we zien in DIAGRAM 1. Witspeler Timman maakte het vervolgens als volgt bekwaam af: 39.gxf5 Pxf5 40.Lxf5 Txf5 41.Ta8+ Tf8 42.Txf8+ Kxf8 43.Da8+ Kf7 44.Dxh8 Db7 45.h6. Zwart gaf op.

In DIAGRAM 2 zien we een klassiek looperoffer op h6, uitgevoerd door Dirk Couprie van MSV uit Maas-tricht. Hij speelt vanuit deze stelling 15.Lxh6. Zwart neemt het offer aan: gxh6, waarna wit het snel uitmaakt: 16.Dg6+ (mogelijk dank zij de verdekt opgestelde looper op a2), 16... Kh8 17.Dxh6+ Ph7 18.Th5 en zwart gaf op.

Lambert Nicolaes is zestig jaar lid van MSV en kreeg bij die gelegenheid een schaakprobleem aangeboden. Dat probleem eindigt na zes zetten (voor elke tien jaar lidmaatschap één zet) in mat, waarbij de initialen LN van Lambert Nicolaes op het bord verschijnen. Vorige week stond dit probleem in deze rubriek. Vandaag de oplossing:

1. a2xb3+ La4xb3+
2. Da3xb3+ Pc1xb3
3. Dd1-e2+ Tf2xe2

4. Lf3xe2+ Kc4-d5
 5. Pe4-f6+ g7xf6
 6. Pg8xf6 mat
- ZIE DIAGRAM 3, de letters L en N worden door de stukken uitgebeeld.

Schaesberg is afgelopen weekeinde winnaar geworden van het Open Limburgs snelschaakkampioenschap voor teams. De deelname was groot: zestien teams van vier personen. De wedstrijden werden voor het eerst georganiseerd door Caïssa Geleen. Het winnende team bestond uit Henk Temmink, Arno Henzen, Wil Verreck en Ivo Wantola. SV Gardé werd 2e, DJC 3e.

Zaterdag om 10.30 uur begint in café De Luchtpost, Bassin 6, Weert, een snelschaaktoernooi. Er worden 19 partijen gespeeld met een bedenktijd van vijf minuten per persoon per partij. Het toernooi, dat wordt georganiseerd door de Weertse vereniging EWS, heeft een prijzenfonds dat voor schaakbegrippen vrij zeldzaam is. Alle prijzen zijn in natura en iedereen krijgt een prijs. Er zijn veel huishoudelijke artikelen te winnen zoals een gourmetstel, sapcentrifuge, mixer en een scheerapparaat.

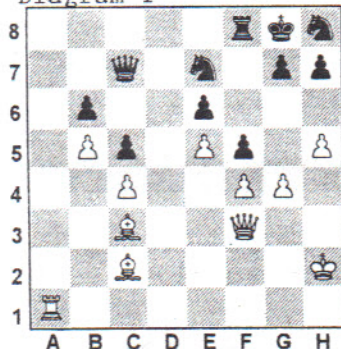
Het 71e Persoonlijk Kampioenschap van Limburg, dat in de weekends van 20-21 en 27-28 november in hotel Max in Heerlen wordt gehouden, krijgt een sterke bezetting. De volgende topspelers hebben zich al aangemeld: Dörenberg, Dambacher, Peek, Driessens, Janssen, Vinck, Armino, R. van Gool, Winkels, Peeters, Heltzel.

Spreuk van de week: 'Een bord is niet alleen om van te eten.'

AANMOEDIGING

Schaakvereniging Eijsden is de eerste vereniging die de Limburgse Aanmoedigingsprijs voor schaakclubs ontvangt. Het bestuur van de Limburgse bond heeft deze prijs toegekend. Het is een stukje waardering voor een vereniging die aan de weg timmert. De meest zuidelijke club van ons land is pas enkele jaren officieel lid van de bond, maar heeft in deze korte tijd al op diverse fronten respect afgedwongen. Zo zet Eijsden jaarlijks een alleraardigst Koninginnetoernooi op touw, is er reeds een promotie gevierd en speelt een behoorlijk jeugdlegertje wekelijks in hotel Le Bonheur, het clublokaal. Aardig is ook het initiatief om een cursus voor moeders van schakende kinderen te houden. Verder wordt

Diagram 1

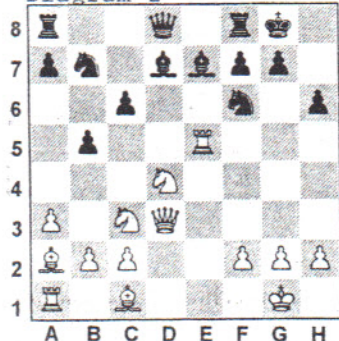

een plan uitgewerkt voor het houden van een schaaknacht.

Het is de eerste maal dat deze prijs is toegekend. In Limburg bestaat wel al langer de prijs 'Club van het Jaar', maar daarvoor kwam ditmaal geen vereniging in aanmerking omdat er geen duidelijk boven de rest uitstak.

In de rubriek van vorige week zijn per abuis de diagrammen niet geplaatst. Dat maken we vandaag goed. Eerst volgt hier het diagram dat bij de partij Timman-Karpov hoort. Zwartspeler Karpov speelde op de 37e zet Pg6-h8. Daarna volg-

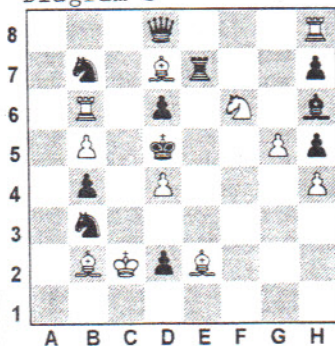
Diagram 2

de 38.g3-g4 Td8-f8 en ontstond de stelling die we zien in DIAGRAM 1. Timman maakte het als volgt bekwaam af: 39.gxf5 Pxf5 40.Lxf5 Txf5 41.Ta8+ Tf8 42.Txf8+ Kxf8 43.Da8+ Kf7 44.Dxh8 Db7 45.h6. Zwart gaf op.

Ook het diagram bij het loperoffer op h6, uitgevoerd door Dirk Couprie van MSV uit Maastricht, hebt u tegoe. ZIE DIAGRAM 2. Couprie speelde vanuit deze stelling 15.Lxh6. Hierna volgt 15... gxf6 16.Dg6+ Kh8 17.Dxh6+ Ph7 18.Th5 en zwart gaf op.

Diagram 3

Dan nog de oplossing van de eerder voorgelegde probleemcompositie bij gelegenheid van het 60-jarig lidmaatschap van Lambert Nicolaes van MSV. De oplossing is: 1.a2xb3+ La4xb3 2.Da3xb3+ Pc1xb3 3.Dd1-e2+ Tf2xe2 4.Lf3xe2+ Kc4-d5 5.Pe4-f6+ g7xf6 6.Pg8xf6 mat. Nu ontstaat DIAGRAM 3. Hierin ziet u de letters L en N door de stukken uitgebeeld.

In DIAGRAM 4 een probleemopgave: hoe wint wit? De oplossing staat achteraan in deze rubriek.

Nederland heeft een groot aantal jeugdige talenten. Een van hen is Joost Berkvens uit Veldhoven. Hier een mooi slot van een partij die hij met zwart speelde tegen Pridorozhny.

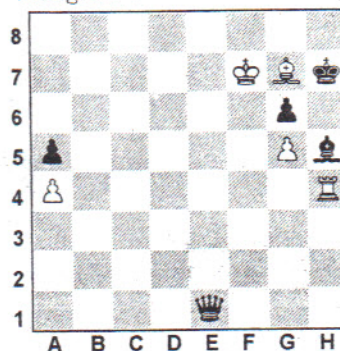
ZIE DIAGRAM 5.

Berkvens (zwart) speelt hier

26...Pg4!! Een prachtige combinatie. 27.Pxe5 Lc5! (De pointe. Er staat ineens een toren gepend die een mat dekt). 28.Df1 Dxh2 mat.

Spreek van de week: 'Het publiek is zich er over het algemeen nauwelijks van bewust, dat de voor hard wedstrijdschaak benodigde geestelijke inspanning hogere eisen stelt aan het lichamelijke prestatievermogen van de speler dan zware at-

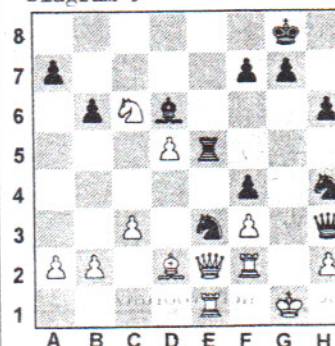
Diagram 4

letische oefeningen. Een vooraanstaand arts in Havana die ik tijdens mijn laatste wedstrijd consulteerde, zei tegen mij: „Ik heb mij als amateur zeer zwaar ingespannen, zowel bij het schaakspel als in de turnzaal, en ik kan mij niets voorstellen dat voor alle vitale organen tegelijk - hersens, hart, nieren en lever - zo belastend is als de opwinding bij het schaken onder de ogen van een kritisch publiek". (Wilhelm Steinitz, de eerste wereldkampioen in de schaakhistorie)

Oplossing van het probleem in diagram 4: 1.Txh5+ gxh5 2.g6 mat.

Diagram 5

DOPING

Vorige week meldde deze krant dat Spanje als eerste land systematisch gaat controleren op het gebruik van verboden prestatieverhogende middelen in de schaaksport. Dopingcontrole dus. Zoals bij veel andere sporten al heel gebruikelijk is. Betreft dit nu dat er een vermoede dat schakers zich bedienen van middelen die niet toegestaan zijn? Nee hoor, er is niets aan de hand. Er is nog geen enkel vermoeden. Het is puur een formele kwestie. In Nederland speelt dit ook in formele zin. Alle bij NOC*NSF aangesloten sportorganisaties moeten over een dopingreglement beschikken. De staatssecretaris wil weten of van de schaakbond redelijkerwijs wel een anti-dopingbeleid gevraagd mag worden. Voordat die vraag beantwoord kan worden, moet je eerst weten of er wel een middel bestaat waardoor je beter gaat schaken. Dat moet nu eerst onderzocht worden en vandaar dat het Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken dat gaat onderzoeken. Echte controles zullen in ieder geval in 2000 in ons land nog niet gedaan worden.

In de schaakwereld wordt ondertussen nogal lacherig gereageerd op zo'n controles. Want er is natuurlijk geen mens die serieus gelooft in doping in de schaaksport. Trouwens, wat zouden dopingcontroleurs eigenlijk kunnen ontdekken als ze een inval zouden doen? Wat kunnen ze bij schakers vinden? Caffeïne? Nicotine? Alcohol? Bij een enkeling misschien een beetje cannabis? Ach, wat dan nog? Het zijn toch eigenlijk alleen maar troostmiddelen? Is koffie doping? Of wijn? Wodka misschien? Is er eigenlijk wel een middel dat de schaakkracht kan bevorderen? Ga je beter schaken van een kalmerend middel? Als je rustig bent, kun je dan beter nadenken? Het zal buitengewoon lastig worden om aan te tonen dat er een middel bestaat waarmee je beter gaat schaken. Alcohol, of een kalmerend middel, kan juist ook het tegenovergestelde bewerkstelligen. Bij alcohol ben je al gauw overmoedig. Je gaat stukken offeren waardoor je verliest, of je 'ziet' het gewoon niet meer. Kalmerende middelen kunnen er toe leiden dat je niet scherp genoeg speelt.

Overigens werd twintig jaar geleden eens een test uitgevoerd door een team onder leiding van de bekende Duitse arts, grootmeester en televisiepresentator Helmut Pfleger.

De deelnemers, onder wie ook Pfleger, lieten voor, tijdens en na hun partijen hartslag en bloeddruk meten. Pfleger speelde een partij met een bètablokker achter de kiezen, een middel dat vroeger vooral onder biljarters populair was en dat de bloeddruk en hartslag verlaagt. Het resultaat bij Pfleger was dat hij zijn zetten in alle rust deed. Dat was het vóórdeel. Hij had het gevoel dat hem niets kon gebeuren. Dat was het nádeel.

De Chinese Xie Jun heeft de match om de wereldtitel bij de vrouwen tegen de Russische Galliamova gewonnen. Hier het slotmoment van

Diagram 1

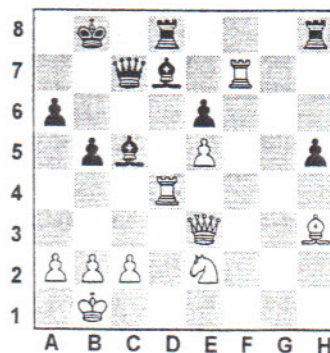
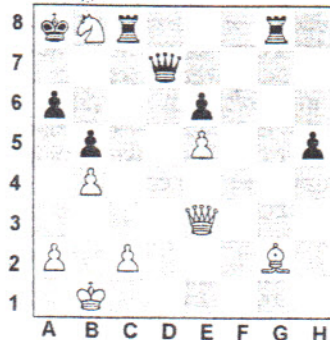

Diagram 2

een van de partijen uit hun tweekamp.

ZIE DIAGRAM 1.

Dit is de stelling na 23 zetten. Wit-speelster Xie Jun speelt nu 24.b4!

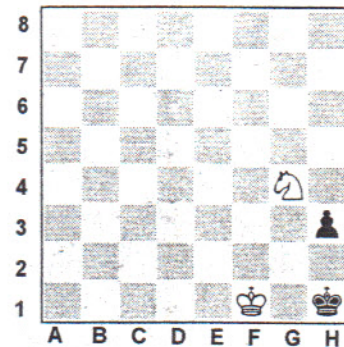
De witte dreigingen zijn nu niet meer te stoppen: 24...Lxd4 25.Pxd4 26.Lg2 Thg8 27.Pc6+ Ka8 28.Txd7 Dxd7 29.Pb8+

Nu ontstaat DIAGRAM 2 en zien we de stelling waarin zwart opgeeft.

In DIAGRAM 3 een mooie stelling.

Zie hoe fraai wit het kan afmaken: 1.Pf2+ Kh2 2.Pe4 Kh1 3.Kf2 Kh2 4.Pd2 Kh1 5.Pf1 h2 6.Pg3 mat.

Diagram 3

Het 71e Persoonlijk Kampioenschap van Limburg gaat komend weekeinde van start. Het programma: zaterdag 10.30 uur 1e ronde, 15.30 uur 2e ronde. Zondag 10.30 uur 3e ronde, 15.30 uur 4e ronde. De wedstrijden worden gespeeld in hotel Max, Wilhelminaplein 16/18, Heerlen. De naam Max is natuurlijk een prachtige naam voor een accommodatie waar een schaakkampioenschap wordt gehouden. Want de enige Nederlandse speler die ooit wereldkampioen werd, was...Max Euwe. Waar komt de naam Hotel Max vandaan? Het hotel is genoemd naar Max Massaro. Die hielp als verkoopleider van een brouwerij mee met de verbouwing. Hij was prins carnaval in Heerlen. De hoteleigenaar, zelf geen Heerleenaar - zelfs geen Limburger - vond het leuk om zijn hotel naar Max te noemen om daarmee zijn hotel een Heerlens tintje te geven. En komende twee weekends met zo'n voor naam ook een SCHAAKtintje!

Spreek van de week: 'Ik maak fouten - dus ik besta!' (Tartakower).

E-MAILADRESSEN

Sommige Limburgse schaakliefhebbers zijn zo'n groot fan van een bepaalde speler, dat ze de naam van die speler hebben opgenomen in hun e-mailadres. Zo gebruikt John Lafleur de naam van Kasparov, terwijl Ed Schaerlaeckens als postuum eerbetoond aan Morphy diens naam gebruikt. Voor het bekende apestaartje @ staat in plaats van de eigen naam, de naam van de favoriete schaker. Ook Josef Stupp heeft zijn eigen naam vervangen door die van Kasparov. Lafleur en Stupp zijn ware fans van Kasparov, die al jaren met afstand de beste schaker van de wereld is. Lafleur is in 1986 door toedoen van Kasparov met clubschaken begonnen bij Hoensbroek/ME. Hij is gefascineerd door de uitstraling van de Rus. „Als hij een toernooizaal binnenkomt, zie je hem al denken: 'zo, wie gaat er vandaag aan de schandpaal!'", zegt Lafleur, die in 1984 helemaal in de ban was van de spectaculaire match om de wereldtitel tussen de twee grote K's (Karpov en Kasparov). Karpov was toen regerend kampioen en kwam met 5-0 voor te staan maar Kasparov kwam terug naar 5-3. Bij die stand werd de tweedekamp door FIDE-president Campomanes afgebroken wegens uitputting van de deelnemers die al 161 dagen bezig waren. In 1985 volgde een nieuwe match, waarin Kasparov zegevierde. Hij werd met 22 jaar de jongste wereldkampioen ooit. Stupp noemt Kasparov de „beste schaker aller tijden." Hij heeft overigens in zijn emailadres de naam Kasparov iets anders geschreven: Kaspirow. Dat komt omdat de naam op de normale schrijfwijze al aan iemand anders vergeven was. Ed Schaerlaeckens 'heeft iets' met Paul Morphy. Deze Amerikaan (1837-1884) had een korte maar indrukwekkende schaakcarrière. Al op twaalfjarige leeftijd gold hij als een wonderkind, sinds hij op zijn ver-

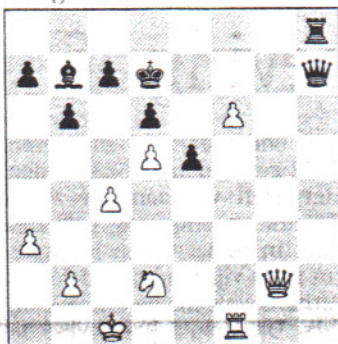
Diagram 1

jaardagsfeestje de beste speler van zijn geboortestad New Orleans in een blindpartij in twintig zetten versloeg. In 1858 reisde Morphy naar Europa. Hij versloeg alle wereldtoppers. In een café in Parijs zorgde hij voor opschudding: hij speelde acht partijen blind simultaan die hij de volgende dag foutloos uit zijn geheugen dicteerde. Terug in Amerika werd hij razend populair. Maar het fenomeen speelde geen toernooien meer. Hij vestigde zich als advocaat in New Orleans. Zijn ster als schaker had slechts enkele jaren geflonkerd. Hij stierf al op 47-jarige leeftijd. Hij behoort tot het groepje grote namen in de schaakhistorie die je 'ongekroonde koningen' kunt noemen.

Het 71e Kampioenschap van Limburg in hotel Max te Heerlen heeft z'n eerste weekende achter de rug. Gaston Dörenberg heeft de leiding. Komende zaterdag en zondag zijn de laatste ronden. Aansluitend aan de prijsuitreiking, zondag om 15.15 uur, begint de receptie ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Heerlense schaakvereniging die dit Kampioenschap organiseert. Van elke ronde zijn uit de hoogste groep

Diagram 2

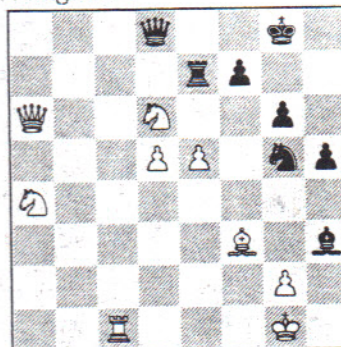
steeds drie partijen live te volgen via Internet. Dit is mogelijk dank zij elektronische borden. Hier volgen enkele fragmenten van partijen van afgelopen weekeinde.

ZIE DIAGRAM 1:
Dörenberg-Dambacher. Zwart speelt in deze stelling 27... Lf5, waarna 28.d4 volgt (1-0).

ZIE DIAGRAM 2:
Driessens-Peek. Vanuit deze stelling volgt: 32.Dg7+ Kd8 33.Dxh7 Txh7 34.f7 (1-0).

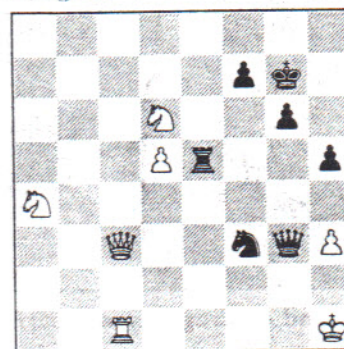
ZIE DIAGRAM 3:
Coenen-Vinck. Wit heeft zojuist 26.Tc1 gespeeld. Nu zien we de

Diagram 3

stelling in diagram 3. Vanuit deze stelling speelt zwart 26... Txe5 en volgt 27.gxh3 Pxf3+ 28.Kh1 Dg5 29. Dc8+ Kg7 30.Dc3 Dg3 (0-1). U ziet de slotstelling in DIAGRAM 4.

Diagram 4

Spreek van de week:

'Men kan een schaakpartij alleen winnen als het evenwicht verstoord is. In een stelling waarin het evenwicht niet verstoord is, is ook het grootste genie hulpeloos - dan zit er in de stelling nu eenmaal geen geniale inval verborgen!' (Wilhelm Steinitz, de eerste wereldkampioen in de schaakgeschiedenis)